

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS.

Ó-vár. Viri-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
 Ara ötnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Kőszepes, STRIN J. könyvkereskedő.

Kolozsvár, január 25-kén 1861.

(D) A magyar közjog alapigazságai. III.

A mint előbbi cikkünkben kiténik, történetkönyveink legelső lapján is alkotmányos kegyeletet látunk az idegen nemzetiségek irányában. Es későbbi időkben őseink sem mellőzték mindannyiszor gyakorolni a vendégszeretetet.

Egész telepek vándoroltak be hazánkba, s külön helyhatósági jogokkal láttattak el, például a kunok, rácok-szerbek, szászok, s szépeségi németek stb.

Alkotmányunknak igen szabadelvű helyhatósági intézményei mellőztették a vendégekből később egészen tulajdonosokká vált nemzetföredékek s a honalapító nemzetiség közti surlódásokat. És valóban ily sok apró nemzetiségből összealakult s magára sem igen nagy királyságban lehet-e kiegyenlített képzélni egyébben mint a közhaza fogalmában, s megnyugtatót az egyes nemzetiségi föredékeknek egyébben mint a községi törvény — és helyhatósági intézmények szabadelvűségében, hol minden nemzetiség teljes joggal érvényesítheti önmagát?

Hogy azon jogok, melyeket ferde magyarázatok később kivált Erdélyben nemzetiségi jogok gyanánt mutattak fel, sohasem voltak egyebek helyhatósági jogoknál, az csak honfűsítési őstörvényeink szelleméből is kivethető.

Midőn németeket, francziákat, olaszokat stb. országgyűléseinken honfűsítettük, volt-e szó valaha arról, hogy magát egyik vagy másik nemzetiségbe besorozza?

Nem volt, mert politikai nemzetiségek országosan nem léteztek; de volt egy alkotmányos magyar királyság, s annak constituens tagja volt úgy a magyar vagy székely mint a szász, német, román, franczia, görög, angol stb. ha nemes vagy polgár volt, ha törvények értelmében polgárosult vagy honfűsítatott. És habár a Királyhágón innen volt a cardinalis hivatalokra nézve oly illetékesség, melyre a nemzetiségek színe ruháztatott, hogy ez nem nemzetiségi, hanem tartományi jog volt, bizonyítja az, hogy ha egy olasz vagy német indigenáltatott, a szerint soroztaték alkalmilag a cardinalis hivatalokba a mint a magyar- vagy székely-, vagy szász földre telepedett.

Hazafi volt minden, s nemzetiségi különbség nélkül osztályos a korona jogainak, a ki nemes vagy polgár volt; s ha volt egyes nemzetföredéknek külön vált joga, azt az, mint helyhatósági jogot élvezte.

Igy volt a székelynek külön joga, de nem azért, mert más nemzet volt tán mint a magyar, mert hisz ősnemzetileg egy; hanem azért, mert a székelyföld külön önálló ország volt, midőn Árpád bejött az ő haza visszafoglalására, és a magyar testvérekkel úgy szövetekezett, hogy saját helyhatósági állását, saját törvényeit, nemzeti gyűlést stb. megtartotta.

Igy a székely nem nemzeti, hanem területi jogot birt a közös királyság jogkörén belül. Igen területi jogot, a mi onnan is kitetszik, hogyha akár mely székely elköltözött a székelyföldről, s ott birtokolt; sehol mint székely, sohasem figurálhatott jogilag, csak is rendileg mint magyar nemes.

Hasonló módon alakult a kunok és jászok s szépesi nemeseik saját helyhatósági szerkezete, mely az alapszázgi szerkezetétől eltért; de melynek joga mindig területi volt, s ha ezer kun ment megyébe lakni, nem választott ottan magának főkapitányt.

Igy a fundus regius polgári szerkezete szintén helyhatósági és nem nemzeti alapjogokon nyugodott, mert tisztán ki van mondva az ő adománylevelekben, hogy azon földet „saxones cum vlakkis et bessenis pari jure possideant.” És még az unió után is, midőn némi nemzeti jog zamatja ragadott az ő tartományi jogra, a Marosszékes birtokló szászt nem fogadták volna el a fundus regius szász lakói rátájukban a cardinalis hivataloknál.

És habár a szász mint művelt és ügyes nemzet a fundus regiusra vitte a német nemzetiség teljes suprematáját; az nem volt egyéb mint helyható-

sági vívmány, s a vlakkok és bessenyők magoknak tulajdoníthatják, ha területi jogait nem tudták magukra nézve érvényesíteni. Magoknak tulajdonítsák, ha ama területen a német és nem egyszersmind a vlakk lett a törvénykezési és közigazgatási nyelv s műveltségüknek, ha a főbb hivatalokra a fundus regius illetékessége alapján föl nem vergődhettek.

A magyar királyság szabadelvű helyhatósági intézményei szabad tért engedtek, hogy ottan minden tényező érvényesítse azt, a mi reá nézve kedves; mert hisz nemcsak az ily tartományi területek, de a vármegyék, sőt a faluk is birtak alkotmányozási joggal, ha az az alaptörvényeket nem sértette.

Ki tagadhatja tehát, hogy így a hely- és törvényhatóságokban már régen is minden nemzetiség szabadon fejthette magát ha arra való volt.

Mikor a hosszas visszavonások miatt veszélyeztetett Erdély ő tartományi területének magukat érvényesíteni tudott nemzetei a magyar, székely és szász nemzet, unióra léptek, s a közhaza céljára egyesültek, mint három status in statu kötötték szövetséget, hogy szorosabb egységet képezzenek.

Itt már possidens pro re possessa, a nemzetek, az általuk birtokolt külön autonomikus földterület képében szerepeltek; de a jog kulcsa még sem a nemzetiség, hanem a birtokterület autonomikus természete volt. Nem is volna másképp értelme a székely és magyar nemzet közti jogi különbségnek; de nem lehetne egyszersmind érteni az indigenatus törvényét, mely szerint végre az indigenátnak okvetlen valamely nemzetiséghez kellett volna magát besoroznia, mint a székelyeknél hajdan valamelyik ősnemzetiséghez.

Világos tehát, hogy csak helyhatósági jogok élvezetében s felhasználásában fejtett ki valamely nemzetföredéknek ottani feltünőbb különváltsága; de a közös hazafisági jog, nemzet s valláskülönbség nélkül érvényes volt mindenkire nézve; és soha sem repartitáltak mesterséges kiszámításokkal az ország közhivatalait az apróbb s nagyobb nemzetiségek közt, a mi sehol soha a világon nem történt, csupán Erdélyben volt ilyenforma a separatio után három nemzet közt, de az is nem három nemzetet, hanem három helyhatóságot képviselt, s innen van, hogy a vármegyékről akárhányn német, örmény és román születési egyén viselt cardinalis hivatalokat, ha birt a hivatalviselés jogi kellékeivel.

Mi lenne most, midőn a jogegyenlőség nemzet és valláskülönbség nélkül ki van mindenkire terjesztve, mi lenne, ha a magyar királyság annyi apró nemzetre proportiot követelne a közhivatalokhoz s más közjogokhoz. Mily neveltséges számítások jönének. Egyik hivatalhoz jönne hat magyar, két román, egy német, fél székely, $\frac{1}{4}$ rész szász, $\frac{1}{20}$ rész örmény s így tovább a legkisebb törtszámokig, melyek tán a gyalui havasokon működő olaszokat éppen úgy megilletik; mert ha jogegyenlőség van, akkor ha valamely nagybacska nemzetiség proportiot követel, éppen úgy követelhet a legkisebb is. Ámde az embert a hivatal vagy proportio kedvéért nem lehet feldarabolni mint az ürühust. A hivatalt a választás, az érdem, s szerencse vagy összeköttetés adja, s nem lehet azt egyenjogu államban fejszám szerint repartitálni mint az adót. Kiki szerezzze meg a hivatalra léphetés kellékeit, ha e szerencsétlen ambíciónak neki bolondult. Csokolódjék a választó néppel, csuszszék a hatalmasok küszöbein, vagy tüntesse ki magát fényes észtehetség s tiszta hazafiság által, mert olykor a tisztségek kiosztásánál ez utóbbi is számít, és keresse így a hivatalt; de ne kívánja, hogy azt reá sorszerint ruházzák mint hajdan a falubírósgot. Az ország többé törvényt nem hozhat az iránt, hogy az születéshez vagy nemzeti származáshoz legyen kötve. A feudal kornak vége van; s a mely nemzetföredékek ilyeseket követelnek, azok ellenében bizvást hivatkozhatunk a civilisált világ jogi felfogására. Ily követelések visszautasítása sem a hazát, sem az uralkodást nem compromittálja, de compromittálna annak elfogadását.

Egy szóval a teljes egyenjogusultság az idők szerint, és ferdén magyarázott nemzetiségi kásztzerü

különjogokat tökéletesen megsemmisíti, s még a tartományi jogok sem sokáig tarthatják magukat ha jó kormányzás kívántatik. De Éjszak-Amerika példája tanít, hogy a nemzetiségek a községek kifejlésében, nálunk pedig az oly fontos megyehatóságokban lehetnek föl teljes garantiájukat, honnan akaratjaikat s érdekeiket a közös haza képviselőjében s kormányánál az alkotmányi jogok alapján mindig érvényesíthetik.

Ős intézményeink minden nemzetet befogadtak, de egy közös haza polgárainak, 1848-ban pedig a polgárok teljes jogegyenlősége van kimondva nemzet és valláskülönbség nélkül. Ezt a század követelte, s megmásolni nem lehet.

Kolozsvár, február 1-jén, 1861.

(O.) Mióta alkotmányos életünk, tul a Királyhágón a megyei, itt nálunk, néhány felsőbb hivatalnok kinevezésén kívül még csak birlapi téren lüktetésnek indult, az erdélyi román birlapok hasábjain a capacitacionak folyvást azon sajtóságos nemével találkozunk, miszerint azon román hazafiak, kik a megyék újraszervezésénél alkalmaztatnak, „re-negát“-oknak, kik egyik vagy másik magyar birlapban a törvényesség mellett emelték szavukat, „eladók“-nak, „árulók“-nak czimezik, fenyegetik, dorongolják le.

Valóban ha tekintjük egyfelől a szebeni gyűlés jegyzőkönyvében olvasható azon himnusz szabadkozást, hogy a román nemzet a világ legbágyasabb nemzete és senki, annyival kevésbbé a hazában együtt lakó nemzetiségek ellen nem táplál legbágyasabb ellenséges indulatot s hogy a törvényesség és loyális terén kíván mind végig rendületlen kitartással haladni; ha tekintjük másfelől a román birlapok érintett eljárást: vagy azt kell hinnünk, hogy a szebeni gyűlés — legalább idéztük nyilatkozatára nézve — illetéktelenül tolt fel magát a román nemzeti közérület tolmácsává; vagy azt, hogy azon gyűlés szelleméről, folyamáról és határozatairól két munkát készült, melyek közül egyik, mint az ő világi hitregészett mysteriumai, csak az avatottak magán használatára, a másik a nagy közönségnek volt szánva; vagy végre azt, hogy az erdélyi román birlapkezek az legmegesebb ellenzékét képeznek ama béklikény szellem ellenében, mely Szebenben az összes nemzet gyanánt lön proclamálva.

En ez utóbbi hiszem. Nem tudom feltenni a román nemzet értelmességének az örökigazság, észtan és józan érdek fölött fogalmáról, hogy a közös szolgátságot csupa szenvedélyességből többre becsljük a közös szabadságnál. Nem tudom képzélni a kevésbbé mivel osztály józan észről, általuk is annyiszor emlegetett természetes ösztönéről, hogy gyilkot emeljen a testvér kézre, mely nem azért nyulik fejébe, hogy sujtson, hogy ingereljen, hogy kihívjon, hanem, hogy egyesített erővel segítse kigázolni a közös elnyomatás bínarjából.

Nincs tehát semmi gondolható ok, mely ama journa-listikai modort egyébbek bizonyítsa, egy konczefelt szájhörszöredék végerőkűdésénél, mely az ész és törvény minden becsületes fegyverének hiányában, a sokszor hánytorgatott terrorizmus ezen gyáva nemet kiserli meg érvényesíteni.

A román nemzet azon érdemes tagjai, kikre az idéztem stereotyp anathema vonatkozik, bizonyára eléggé vértetve vannak öntudatukban a jog, a történelem s a szönyegen levő nagy kérdések gyakorlatias szempontból felfogása, kívülről pedig az elfogulatlan közvélemény méltánylása által: hogy az ellenők szört nyilak megtompulva pattanjának vissza.

De másfelől, mint nemzetök józan érdekei ösztönte bajnokainak lehetlen el nem szomorodniok, ha látják, miként birlapi sajtójuk kezelői, kiknek a higgadt eszmecsere annyival nemesebb és szigorubb kötelessége volna, mert egy az alkotmány kiúthomokán par excellence ujonez közönség közegeinek valják magukat, észhezszóló, meggyőző érvek helyett, a megfélemlítés, viszsziarizás silány fegyverhez nyulnak. Ha látják, hogy a kiknek hivatása lenne, vezér-szövéneket vinni a különféle fölfogások tévegében, ők maguk jönek a legképtelenebb ellenmondásokba.

Mert ha minden román, ki Szathmár, Bihar vagy Aradmegyében hivatalt vagy bizottmányi tagságot vállal, eo ipso renegát: akkor mi értelme van a szebeni gyűlés azon háttározatának, miként hivatalt vállalni vagy nem, egyéni meggyőződés dolga? S vajjon a román nemzet egyik főpásztor, kinek egy körmönfont szónoklatába került a paniva resistentia elvének megdöntése, nem fogja-e a vádat magára vehetni, hogy habár követve a renegátok szaporítására, mindenesetre az elfajultaknak a telvérektől meg nem különböztetésére működött?

Mert ha minden román, a kinek csak az a szerencsétlenség, hogy mint született magyar nemes, 1848 előtt is élvezte az alkotmány javait, eo ipso renegát: akkor nem tudom honnan veendik az érdemes terrorizáló urak az értelmiségnek azon kellő mennyiségét, mely nélkül talán még sem akarják átalakulásuk nagy művét keresztfil vinni.

Mert ha minden, a ki a „Kolozsvári Közlönyben“ a történelmi jog egyedül biztos alapján, béklikény hangon emel szót közös szabadságunk érdekében, „eladó“, „áruló“: akkor nem tudom, mit jelent a Szebenben decretált testvéri jobbnnyújtás.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

színesznő reánk tett eddigi szereplésével, — a legszebb jövőt ígérjük neki, — mert látjuk plasztikája egyöntettségéből, arczjátéka határozottságából, szavata kimérttségéből, s szerepei teljes betanulásából: hogy komoly studiummal áldoz keble istenének; mit magából kifejt, azt művészeti szabályok mértékére alkalmazza, s a mit ez uton határozott helyesnek talál, abba helyesen belétemeti magát. Hogy még nem ki-forrított tehetség — minő nem is lehet a nehéz szép pályá-meg csak gyermeke — mondjuk. Igazoljuk állításunkat ab-ból: látjuk jelenetével: hol Hunyadi Lászlót vészöl feltéve kén-teli: látja feltörő örömmel, öt biztos körben dőlveg diszöl-fogatni törvényszolgák által; miként rántatik le lováról; töretik kardja ketté stb. Az itt összehalmozott, egymást gyorsan váltó ellentétes indulatok kifejezésében nem volt meg a természetes átmenet. Elesen találó, festői volt min-den arczváltozás, helyesen illusztrálva a szavalt sikeres intonációjával; de látszottak a közők, a mesteri darabok összeolvadása hiányzott. Szavata is néhol tulcses, bár mindig jól artikulált. Komáromi (Hunyadi László) kedves nemes alak volt, jól megállott Agnes mellett.

Január 27-kén „Czigány“. Boér meglehetősen czigány volt, csak Gyulaiban láttunk mi jobbat. Szigligeti A. (Rózi) örüllési jelenetei sikerültek.

Január 28-kán „Lammermoori Lucia“. Pauly Edgard hatyudalát felségesen énekelte. Hangja hovatovább hajlé-konyabb, bájosabb.

Január 29-én közkívánatra „Tücsök“. Szigligeti Jolán szépen játszott a czimszerepben.

Január 30-án „A Szerencse gyermeke“. Szigligeti Jo-lán jutalmjátékául. A fiatal jutalmazott igen kellemes volt (Hernance) szerepében, Tóthné (Athenais) szerepében jól működött. A férfiak egy része figyelt a sugóra. A jutalmazó koszorukkal s egy igen zengzetes jó verssel tisztelet-tetett meg.

Január 31-én „Lovoodi árva“ (Jane Eyre) szerepében Szigligeti Anna aratta a tapsokat.

POLITIKAI HIREK.

— Turin, jan. 26. A mai „Opinione“ egy ve-zérczikke kijelenti, hogy Cavour programjának Olaszországban határozott többsége van. Olaszorszá-got külfelenség nem fenyegeti. A veszély azon belső sectából származhatik, mely magát a szabadság aposto-lának nevezi, és Európát mind a négy sarkán lángba bo-ritni óhajtáná, és a „Victor Emanuel és Olaszország“ jelszót, csak ideiglenes köpenyül használja valódi „Isten és a nép“ jelszavának. Olaszország javára, fenn kell tartani a francia szövetséget, és le kell mondani az Au-stria elleni háborúról.

— Nápoly, jan. 26. Gaeta lödözése folytatta-tik, de nem hevesen. Fontos levelezéseknek Gaetával jöttek nyomába. A vasárnapi „Patrie“ meghazudtolja a „Corriere Mercantile“ lapnak azon tudósítását, mintha a piemonti hajóhad súlyos sérüléseket szenvedett volna, mikor a vár lövegeihez közeledett.

— Veronából írják, hogy a Pó- és Mincio-vo-nalon felállítva két piemonti csapatok száma az utóbbi időben kissé megapadt, minthogy onnan több ezred Ná-polyba küldetett. Az ezáltal támadt házagot önkéntesek és nemzetőrök töltik be. Az ingerkedések darab idő óta megszűntek és az egymással szemben álló csapatok most nyugodtabban viselik magukat, mint előzőtt. Garibaldi-nak egy segéde ezt írta volna Párisba: „Tábornokom nem tett semmi lényeges engedményt — mi mindenesetre az egész vonalon kitörünk.“ A „Perseveranza“ Victor Emanuelnek Vilmos királyhoz intézett leveléből, melyet Lamarmora visz Berlinbe mint Pandora szelenczé-jéből új veszélyeket lát Ausztriára nézve kibontakozni. A piemonti hegemonia épp úgy mint a porosz — mondja a „Perseveranza“ — káros Ausztria lételére nézve. — Cavour gróf meghívta közelebbi báljába Guerazzit is; ez azonban visszaküldé a meghívójeget azon megjegyzés kíséretében, hogy alkalmasint tévedés van a dologban, mert ő soha sem tett olyasmit, a mi elhithetné valaki-vel, hogy neki kedve van tánczolni most, midőn Olasz-országban oly sok vér és könny foly.

— Az orleanista „Journal des Debats“, a Ma-gyarországot illető leirat következtében egy hosszú cikik-ben rajzolja Ausztria jelen helyzetét. Feltünteti azon pár-tokat, melyek a nép között és a kormánynál magukat megkülönböztetik. Ezen pártok: a polgári szabadelvű, melynek főtámasza Bécs lakossága, a birodalmi alkot-mánnyra törekszik; az aristocratiai, mely a tartományok-ban erős és az egyes országrészek lehető sajátosságát és a különböző nemzetiségek lehető önállóságát akarja. A „Debats“ szerint a néptörzsek harczának veszélye föl-ismerhető; de ez esetben — mindig több előny áll kü-ltásban a kormány mint a nemzetiségekre nézve. Ezen körülmények közt minden néptörzs észélyes szabadsága-nak és jogának érdekében áll Schmerling miniszteriumát azon helyzetbe tenni, hogy a tulságos követeléseket, bármely oldalon merüljenek is fel azok, visszautasíthassa. A miniszterium, — mondja a „Journal des Debats“, — e téren megtette az első lépést, egyfelől a midőn a ma-gyaroknak megtiltá az 1848-ki állapot tényleges vissza-állítását, mielőtt az országgyűlés összeült és magát ala-

kitotta volna; másfelől a midőn több megyének az adófi-zetést és igazságszolgáltatást illető határozatait megse-misítette. A „Journal des Debats“ ezután elheszéli, hogy az oct. 20-ki diploma kibírdetése óta micsoda tör-vénytelenségek követelttek el Magyarországon. A „Journal des Debats“ ezeket a legconservativebb szem-üvegen nézve előszámolja s így végzi: „Azon paran-csok, melyek a napokban Bécsből kibocsátáltak, gátot vetének a magyar párt legvakmerősebb töredéke elé. Fog-e Magyarország, melynek egyebiránt Schmerling az october 20-diki diploma által visszaállított minden jo-gát fentartani akarja, a szilárdság eme ténye ellen pa-naszt emelni? A jogi tér pártja nem azon visszatért fran-czia emigransok utanzásával fenyegetőzött-e, kik 1815-ben az 1788-ki jogalap visszaállítására törekedtek? Ma-gyarország saját érdekében kellett a kabinetnek oly ha-tározatot hozni, hogy a status quo addig fentartassék, míg az országgyűlés összeül és a szükséges határozato-kat meghozza.“ Az orleanista lap felfogása ellenében a „Patrie“-n kívül a „Constitutionnel“ és „Opinion natio-nale a magyaroknak adnak igazat.

— Páris figyelmét nem annyira a senatus tár-gyalásai, mint az olaszországi események vonják ma-gukra. Francia lapok szerint, de hogy mondott le Ga-ribaldi terveiről. Ugy látszik azonban, hogy ő nem lesz tulajdonképp vezetője a mozgalomnak, hanem csupán lo-bogóul fog használni. A félhivatalos „Constit.“ jelenti, hogy Turinban a békepárt többségben van és folyvást szaporodik, sőt maga az olasz fiatalság sem oly izgult, mint tavál. A mazzinismus ellenben, az érintett lap sze-rint, déli Olaszországban folyvást gyarapodik és pedig a piemontiak iránti ellenséges hangulat folytán.

— A hadügyminiszter rendelete szerint minden be-sorozott újoncznak febr. 1-jén helyén kell lennie. A „Mo-niteur“ Türr tábornokot „le célébre Hongrois“-nak nevezi; Metternich hg. felvilágosítást kért volna e miatt Thouveneltől. A „Corr. Bullier“ jelenti, hogy Goyon tábornok nem engedte meg az újonnan szervezett pápai katonáknak, hogy ők őrizzék a Vatikant. A tbk. ki je-lenté, hogy a sz. atya személyét a francia hadsereg őrzi.

— A sziriai ügyben várt conferentia az „Ind.“ szerint febr. 15-kén ül össze Párisban. Anglia azon volt ugyan, hogy Konstantinápolyban tartassanak az ülések, azonban ezen indítvány csekély támogatásra talált, de mindemellett folyvást el van még határozva a további megszállást ellenezni, s reméli, hogy Ausztria e kér-désben hozzá és Törökországhoz fog csatlakozni, ellen-ben a „Pays“ és a „Patrie“ a francia megszállás meg-hosszabítását úgy tekintik mint bizonyost.

— A sz.-szék és Páris közti viszonyok nem akar-nak javulni, s hamarjában nem is fognak, kivált ha igaz, hogy egy új rópirat fog megjelenni, mely komolyan tár-gyalja az About Edmund által megpendített azon eszmét, hogy a pápaság székhelyét Jéruzsálembe kellfelútni.

— A „Times“ figyelmezteti Poroszországot a fran-czia katonai hatalomnak roppant hadkészületeire. Aus-ztria — ugymond — sokkal gyengébb, Franciaország pedig sok tekintetben jelentékenyen erősebb, mint a mi-nők mindketten valának a magentai és solferinói ütközetek alkalmával, de Németország, mint látszik, annál gond-talanabb, minél inkább növekszik a veszély. A kikelet tán utra indítja Garibaldit valamely pont felé, és Fran-cziaországot is a Rajnára, de a németek, mint látszik, nem sokat törődnek ezzel. Németország (mondja a „Ti-mes“ cikike végsősorában) a helyett, hogy a történhető francia támadás ellen védhelyeztetbe tenné magát, kar-dot ránt, hogy javításokat tegyen a dánherezegségek nyelvében.

— A dán-holsteini ügyről ismét tarkábbnál tarkább híreink vannak. Így jól értesültek tudni akarják, hogy a dán kormány a sz.-pétervári, párisi és londoni kabinetekhez egy jegyzéket küldött, melyben kijelenti, hogy mihelyt egy német katona átlépi az Elbát, ő a há-borut Németországgal azonnal megkezdettnek tekinti, s melyben egy ilyen békeszerző ellen a hatalmak támoga-tását veszi igénybe. Más hír szerint egy külhatalom sür-gető közbelépte folytán Dánia magát hihetőleg aláveti a német szövetség birói ítéletének Holsteint és Lauenbur-got illetőleg; ha ez nem történne, s a megszállást csakugyan végre hajtani kellene, e tiszttel Frigyes Ká-roly porosz kir. hg. lesz megbízandó, egy szövetségi és a harmadik porosz hadtest élén.

— Stambulból jan. 24-kén írják: „A Beirut-ban levő bizottmány elveti azon druzok elíteltetését, a kik magukat megadták. Fuad basa eziránt tudósítást tesz a portánál.

— Marseille, jan. 23. Stambuli levelek szerint jan. 15-kén egy török kerület Montenegrohoz csatolta magát. Montenegroi csapatok ostromzároltak Klekben két török zászlóalját s a porta két fregátot küldött el e ka-tonáknak viszont elszállítássa végett.

— A párisi „Presse“ jan. 25-kén következő utó-íratát közli egy Beirutból jan. 14-kén kelt levélnek: „Éppen most értesülök biztos kutfőből aziránt, hogy két keresztyén helység lakosait a Hauranba menekült dru-zok legyilkolták s kirablották. Több részlet hiányzik.“

— Konstantinápoly. Azon hír jár itt, hogy Kuza herczeg kijelenté az oláh képviselőháznak, hogy a moldvaországi képviselőház egyesülni fog vele, és ezen jelentés, mind a ház, mind a tribunok által roppant lel-kesedéssel fogadtatt.

— Bukurest, jan. 12. A brüsseli „Levant“ írja: A szárd hajókról elfoglalt fegyverek még most sem adat-tak ki: az megtörténik ugyan, hanem előlegesen a Co-traheni zárda közlése szálítja azt, mely sánczolatok által van védve a váratlan megrohanások elől. Az itteni magyarok azt állítják, hogy Kuza őket elárulta, és nyil-ván fenyegetőzne ellene. Az itteni orosz konsul egy levelet intézett Kuza herczeghez, mely szerint az orosz kormány fájlálja a növekedő elégtelenséget a Fejedé-lomségeken, valamint a hatóságok csekély tekintélyét is, mely szerint azok, még egy magyar-lengyei legio alakítását sem képesek meggátolni. Azon esetre, ha za-vargások történnek, Oroszország úgy fog cselekedni, mintha határait ez oldalról fenyegetve látná. Kossuth és Klapka Bukurestben vannak. (Mi mindenfelét össze nem írunk a külföldi lapok? („M. S.“)

— A poseni ujság Pétervárról jelenti, hogy a Lithvaniában és Volhyniában állomásozó hadtestek Lengyelország poroszországi határai felé nyomulnak elő, s Oroszország belsejéből más csapatok által pótoltnak ki. A szabadságosok már behivatnak. Három hadtest ál-lítatik hadilábra, melyek közül egyik a Prut mellé, má-sik a lengyel határra, a harmadik pedig tartaléknál ren-deltetnek.

— Északamerika helyzetét illetőleg a kölni lapnak a missouri-i államból írják: A politikai zűrzavar nálunk valóban rendkívül nyugtalanító, s a kiegyenlítés iránti remény nem igen nagy, mivel a szélső dél nagyon daczos, a szélső észak nagyon fanatizált, a közép álla-mok inkább conservatívek s nyugodtak, de lassan lassan ezeket is megragadja a szenvedély tüze. Lehetséges, sőt hihető is, hogy a mostani Unio szétbomlik, s akkor az egymáshoz illő államok újra egyesülendnek, talán négy részben: 1) a legdélibb vagy pamutállamok, a melyek előbb vagy később alkalmasint királyt szereznek maguk-nak; 2) az északkeleti yaankee-államok, főhelye a puri-tánoknak és gyáraknak; 3) a csendes tenger melléki ál-lamok és területek; 4) a többi államok a középsőben és nyugaton, melyek a Mississippi s ennek mellékfolyói mel-lelt fekszenek s ezáltal közös érdekeik vannak. Ide csat-lakoznának valószínűleg Newyork, Pennsylvania, Mary-land és Virginia államok is, és e szövetség, melyben Missouri állam főhelyet foglalna el, majd némi folytatá-saul lenne tekinthető a régi hatalmas Unionnak. De jöj-jön bár, a minek jöni kell, csak hogy polgárháboru nélkül történjék. Mostani elnökünk egy vén erőlt ember, ki a jelen válságnak nem tud mestere lenni. Ujabb híre-ink szerint a déliek, az ugynevezett tűzfalók azon ter-vet forralnak, hogy Washington fővárost s a capitoliu-mot hatalmukba ejtsék s ezáltal megakadályozzák, hogy az új elnök Lincoln marc. 4-én kormánnyra lépjen; — hi-relték azt is, hogy az északi republikánusoknak szándé-kuk volt hirtelen megrohanni St. Louist s a németek se-gélyével az Egyesült államok fegyvertárát s nagyszerű fegyverkészleteit elfoglalni. Ily hírek váltják fel egy-mást mindennap, s mégis mindenki nyugodtan várja a dol-gok fejlődését — mert a nyugtalankodás mit is használna.

Ujabbak. — Bécs, jan. 29. A „Neueste Nachr.“ biztos kutfőből hallja, hogy a birodalmi tanács két curiából, egy felső- és egy alsóházból álland. Az előbbihez számíttatnak: a császári herczegek, a hitbizo-mányi nemesség, a magasabb rangú katona személyek s bizonyos számú kinevezett tagok, — az utóbbi pedig az országgyűlések által választott követekből állana. Külö-nös esetekben mindkét curia egy testület gyanánt fogna tanácskozni. A birodalmi tanács tagjainak száma össze-sen 340 — 350-re menne.

— Varasdmegye, jan. 28-kán tartott közgyű-lésén egyhangulag elhatározta, Horvátországnak Magyarországgal való egyesülését s Mura-köznek Zala megye részére való átengedé-sét. Elrendelte egyszersmind, hogy e határozatairól a többi megyét értesíti.

— Róma. — Gaetából jan. 25-ről érkezett tu-dósítás szerint kedden a várbeliek rettentő tüzelést kezd-tek; 11,000 lövést tettek, az ellenség útegeinek fele összelövetett. A várbelieknek 10 halottjuk s 50 sebesült-jök van; a katonák közt leirhatlan lelkesedés uralkodik; a királynő maga is résztvett az útegek körüli földmunká-latokban. Szerdától péntekig nyugalom volt.

— Az „Indép. belge“ párisi levelezője így ír: „Tény, hogy Ausztria Garibaldi kiszállítását, bármely partján a birodalomnak, casus bellinek veszi, de Metternich hg. által azt is kijelentette, hogy „Lomhardiáit respectálni fogja.“ Thouvenel egész udvariassággal vette e jó akaratú nyilatkozatot, de viszont megjegyzi, hogy ha Ausztria, Piemonttal való harczában, német szövetségi segédhadat használna, Franciaország a német szövetséget úgy tekinti, mint a mely a benemavakozás elvét megsértette.“

— Nápolyból, jan. 28-ról jelentik: Tegnap a várból egy parlamentaire a hajóhadhoz közeledett. Egy piemonti gőzös a vár alá ment. Erre a tüzelés félbeszakadt. Nápolyi szökevények átadási tervekről beszélnek.

— Gaeta, jan. 29. A közelebbi éjen a piemontiak több ezer bombát vetettek a várba, de az erősség sértetlen.

— B. Vay a magyar primáshoz intézett levelében többek közt ezeket mondja: „Az ország területi egysége a Szerb vajdaság, Temesbánság, és az erdélyi három megyék és Kővárvidéke bekebelezésével legnagyobb részben már vissza van szerezve, és a mi még hiányzik, mint bizton remélni, rövid idő alatt meg lesz adva.“

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE január 29-kén.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	74.90	75.10	Ausztr. államvaspálya	283.— 283.50
5%-os metalliques	100 frt.	63.80	64.—	Nyugati vasut	182.50 183.—
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut	104.75 105.25
5%-os magyarországi	100 frt.	64.75	65.—	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os bánági, horvát és szláv	100 frt.	63.50	64.—	Déli vaspálya 60% (ex div.)	188.— 189.—
5%-os erdélyi	100 frt.	60.25	60.75	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	172.— 172.50
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	108.— 110.—
Trieszti db.	100 ft pp.	116.—	117.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	94.—	94.50	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 64.—
Budai városközség db	40 ft a.é.	37.—	37.50	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	86.—	87.—	Három hónapra	
Salm	40 ft pp.	35.75	36.25	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3%	130.25 130.75
Pálffy	40 ft pp.	36.75	37.25	Angsborg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %	131.— 131.25
Clary	40 ft pp.	34.—	34.50	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 %	115.50 115.75
St. Genois	40 ft pp.	36.75	37.25	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %	152.75 152.75
Windischgrätz	20 ft pp.	20.—	20.50	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 %	60.60 60.70
Waldstein	20 ft pp.	24.—	24.50	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %	
Keglevich	10 ft pp.	14.75	15.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 %	
Részvények.				Pénznekem.	
Nemzeti bank ex div.		720.—	722.—	Korona	21.15
Hitelintézet 200 frt.		154.30	155.—	Császári arany	7.24
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		566.—	568.—	Reczés arany	7.23
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		398.—	400.—	Napoleon's d'or	12.28
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		140.—	150.—	Orosz imperiale	12.60
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		400.—	404.—	Ezüst	52.50
Éjszakai vasut		1909.30	1909.50	A nemzeti kölcsön papír szelvényei	40.25

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Hirdetés.

(33)
Sz. 1860

A bábáságbani oktatás a kolozsvári s a szebeni tanintézeteknél kezdődik f. év március 1-én, és Kolozsvárt mind a három hazai nyelven, Szebenben németül és románul fog taníttatni.

A tanuló-nőket fölvételre történik Kolozsvárt csász. tanácsos igazgató dr. Szabónál, Szebenben cs. k. tanító dr. Mikolitsnál.

Az erdélyi cs. k. helytartóságtól. N. Szeben, január 24-én 1861.

NEM HIVATALOS.

(25)

2/2 1861

(1—1)

A vegy-gyógyszerészeti elvek alapján leggondosabb és biztosabban készített

GYÓGYSZERES SZAPPANOK,

melyek sokszori tudományos vizsgálatok s gyakorlati használatok öröndes eredményei által jóknak bizonyultak be, következő tizenkét különböző nemei teljes biztossággal ajánlatot hatnak színtugy az orvos uraknak, valamint a segélyt igénylő közönségnek:

darabja utasítással együtt o. é. kr.	darabja utasítással együtt o. é. kr.	
Hamiglab-szappan görv. bajnál	55	Kátrány-szappan, bőrhámladéknál 35
Irla-szappan, idült bőrbajoknál	35	Halmájzsir-szappan, aszkóránál 35
Terpentin-szappan, bennulásoknál	35	Epe-szappan, börtisztatlanságoknál 35
Benzoe-szappan, bőrkeményeségnél	40	Kén-szappan, bőrkütegeknél 35
Kámfor-szappan, csúszos bajoknál	35	Rozmárin-szappan, erősítőmódáshoz 35
Kaniblag-szappan, elévült kütegeknél	45	Könleget-szappan keményedésnél 35

Az ezen szappanokhoz mellékelt utasításokban elő vannak adva azon különböző módok, melyek szerint ezen gyógyszerek legerészerűbben használatnak, valamint azon különféleség is, melyben a gyakorlatilag helyesnek talált szappanforma által rég bebizonyult hatásuk fokozatával értékük nevelhetők: mert a szappanforma az, mi nemcsak a szenvedőnek a külső szerek használatát könnyebbíti, hanem az orvosnak is az ily szerek hatályosb s általánosb alkalmazását lehetővé teszi.

A gyógyszeres szappanok csak 2 1/2 obon nehézségű darabokban adnak el s hivatalosan leltet függvényeik mindkét végükön pecséttel vannak ellátva.

Egyedüli raktaár

Kolozsvárt: WOLFF J. és KHUDY J. gyógysz. uraknál.

GARIBALDI harczait, kalandjait,

— a leghitelesebb kutfők után —

hozni fogja a „BABERLEVELEK“ című beszélyfüzér, mely ezeken kívül magában foglalja a legújabb olasz események főmozzanatait, és az 1848—49-ki forradalomból néhány érdekes jelenetet.

Ha e műre 600 előfizető jelentkezik, mellékletként adjuk Garibaldi élethű, konyomatu arozképét.

Előfizetéseket 1 o. é. forintjával elfogad Kolozsvárt Stein János, Pesten a szerző (kigyúteza 4-ik szám.)

A mű februárban jelenik meg 2 kötetben.

Hét példány után gyűjtőknek egy tiszteletpéldány jár.

Urvári Lajos.

(10)

Uj biztosító társulat.

(8—9)

Van szerencsénk a t. cz. közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a „PHÖNIX“ című biztosító társulat 3,000,000 frt a lap tőkével birodalonszerző megalakulván s működését elismert kedvező sikerrel a két magyar házra is kiterjesztvén, ennek előírt főgynöksége a működése területére eső Besztercze és Kővár vidékén, Belső Szolnok, Doboka, Kolozs, Thorda és Küküllő megyékben, Aranyos, Maros, Udvarhely, Csik és Gyergyó székekben biztosításokat elfogad:

a) lak és gazdasági épületekre, gyárakra, serfőzők- és szeszégetőkre, ezek gépeire, felszerelvényeire és készleteire, továbbá szalmás terményekre, takarmány-neműekre épületekben vagy szabad ég alatt, marhákra, gazdasági eszközökre, árúkra, butoratra, kézműszerekre s egyéb ingóságokra, tűz, villám vagy tüzeset alkalmával lerombolás által okozandó károk ellen, — és

b) szárazon vagy vizen szállítandó árukra minden esetleges kár ellen.

A biztosítási feltételek a biztosító közönségre nézve összehasonlítólóg legtöbb előnyt nyújtanak.

A díjak általában, de különösen szilárdabb biztosítóknál a legjutányosabban számitnak fel.

A károk pedig lehet leggyorsabban vizsgálatnak meg és a teljes kártérítés a szabályozás után tüstént és annál gyorsabban eszközöltetik, minthogy a „Phönix“ folyó hó 12-én az első magyar általános biztosító — és ezen kívül szilárd alappal működő még más hat biztosító társasággal is kölcsönös viszbiztosítási szerződésre lépett.

E lényeges kedvezmények, melyek pontos megtartását szigorú kötelemünkké nyilváníttuk, feljogosítanak minket arra, hogy a t. cz. közönség részéről minél nagyobb részvére és elismerésre számolhatunk, melyeket viszont pontos szolgálat és a biztosítási téren ohajtandó minden-nemű felvilágosítás önzéstelen kiszolgáltatása által törekednünk kiérdemelni.

Maros-Vásárhely, december 16-án, 1860.

A „Phönix“ főgynökei:

Moldován és Czerbesz.

Iroda: Széchenyi-tér, 1081. sz.

(29)

(2—3)

(36)

(1—2)

Az Erdély - Kovásznai bányahatóságilag engedményezett

„Transilvania vasmű-bányászáság“

értesítvényt bocsátott ki, mi magyar, román és nyelven alólírtál ingyen kapható.

Karvázy József.

Haszonbérbe adandó jószág.

M. N. Csánban van egy commassált részjószág, 400 hold több, négy egymás után lefolyó évre, jövő sz. György napján haszonbérbe adandó. Értekezni lehet a tulajdonos id. gr. Bethlen Józseffel Kolozsvárt, belső királyutczában maga házában.

(37) 1 1/2

WOLFF J.

„MAGYAR KIRÁLY“ című gyógyszer-tárában Kolozsvárt legjutányosbb gyári áron, és eredeti friss minőségben találhatunk:

Mindenféle hasonszervi, (Homoeopathisch) szerek, egyenként, és felszerelt szekrényekben is.

Különbféle raggyantából, (Kautschuk) sebészeti eszközök.

Ujabb találmányu bel- és külföldi divat-gyógyszerek.

Különösen:

ÁLTALÁNOS ÉTEK-POR,

Dr. Göllis-től Bécsben.

Valódi SEIDLITZI POR.

Valódi friss csuka májlelaj,

(Dorsch Leberthran-Öhl.) Palaczkokban, és font számra.

BILINI SZELETKEK, emésztő szer.